

ՂԱԶԱԽՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՂՈՎՈՒԹՅԱՆ ԲԺՇԿԱ-ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱԿԱՆՈՎ Ա., ՏՈՒՐԱԼԻԵՎԱ Բ., ԱԻՍԲԵՏՈՎԱ Գ., ՄՈՒՍԱԵՎԱ Բ.

Ս. Դ. Ասֆենդիարովի անվ. դազախական ազգային բժշկական համալսարան, Ալմա-Աթա, Ղազախստան

Ղազախստանը այն եզակի երկրներից մեկն է, որտեղ 1989թ. իրականացվել է «Ծննդկաների, ծննդաբերողների, հղիների մահացության իջեցման ծրագիր»-ը, որի հիմքում դրված են բժշկական օգնության էտապներն ու շարունակականության օպտիմիզմը, բարձր ռիսկային զարգացմամբ հղիների հղիության ընթացքում և հետո մանկաբարձական բարդությունների դիֆերենցված վարումը:

Բնակչության վերարտադրողականության գործընթացի բարելավմանը մեծապես նպաստել է Ղազախստանում սոցիալ-տնտեսական վիճակի կայունությունը և որպես հետևանք՝ մինչ այդ հետաձգված առաջնածինի ծննդաբերությունը, ինչպես նաև, վերարտադրողական տարիքի կանանց համալրումը:

Մաքսիմում ծննդաբերության շրջանի մեջ ներառվել են և շարունակում են ներառվել անցած դարի 80-ական թ. ծնված այն աղջիկները, երբ ծննդաբերությունը եղել ամենաբարձրը՝ վերջին չորս տասնամյակում: Հայրենական գրականության վերլուծությունը ցույց է տվել, որ ուսումնասիրվում է հետազոտությունների աճման թիվը, նվիրված բնակչության վերարտադրողականության գործընթացի ուսումնասիրմանը:

Հիմնականում վերլուծվում է կանանց վերարտադրողականության վարքագիծը, մինչդեռ տղամարդկանց վարքագծի վրա անդրադարձ չի եղել: Բացի դրանից, այդ հետազոտություններում օգտագործվել է դեմոգրաֆիկ վերլուծությունները և ավելի քիչ՝ սոցիոլոգիականը:

Այդ կապակցությամբ անցկացված բնակչության վերարտադրողականության բժշկա-սոցիալական համալիր հիմնախնդիրը վերջին տարիներին առաջին անգամ թույլատրվել է անցկացնել սոցիոլոգիական անալիզ՝ ընտանիքի վարքագծի վերաբերյալ, որը թույլ է տալիս բացահայտել, թե ինչու է որոշ ընտանիքներում, ընտրության դեպքում, որոշում են ունենալ քիչ կամ շատ երեխաներ:

Առաջանում է բնակչության վերարտադրողականության որոնման օժանդակ միջոցների անհրաժեշտություն՝ ուղղված հղիության արհեստական շարունակությանը, ծննդաբերող տարիքի կանանց առողջության ստմատիկ և վերարտադրողական բարձրացմանը, երեխաների և պտուղի դեպքերի կորստի, ծննդաբերության համար ապահովման պայմաններին, իսկ հետո՝ երիտասարդ սերնդի հոգեկան և ֆիզիկական դաստիարակմանը:

Ուսումնասիրության նպատակն է հանդիսացել մեթոդական միջոցների գնահատման համալիր մշակումը, Ղազախստանի Հանրապետության բնակչության քանակական և որակական ցուցիչների վերարտադրությունը:

Անցկացված աշխատանքների հիման վրա մեր կողմից մշակվել է գործընթացների գնահատման մեթոդական մի ողջ միջոցների համալիր ուսումնասիրություն, բնակչության վերարտադրողականության որակական և քանակական ցուցիչների փոխադարձ համալրում և Ղասախստանի Հանրապետության դեմոգրաֆիկ գործընթացի առանձանահատկության հայտանքերում: